

't Zwaalfje

Nieuwsbrief Vogelwerkgroep Berkelland

Borculo - Eibergen - Neede - Ruurlo

Grote Gele Kwikstaart

Foto Jos Korenromp

najaar 2015, jaargang 4, nummer 2

In dit nummer onder ander aandacht voor:

Foto Jeanne Kliemesch

Nieuwe rubriek: Kennismaking in vogelvlucht pagina 8

Sneeuwgorst

Foto: Hannie Alink

Excursie naar Ost-Friesland pagina 11

Rode Wouw

Foto Dirk Eykemans

Een avond over Roofvogels pagina 19

Excursie Ost-Friesland
Foto: Willy Smeenk

UITNODIGING NIEUWJAARS- BIJEENKOMST

Graag willen we met alle leden toosten op een goed, gezond en vogelrijk 2016. De nieuwjaarsbijeenkomst wordt gehouden op dinsdag 5 januari vanaf 20.00 uur in de Melktap, Nettelhorsterweg 21 in Borculo.

Waar vindt u ons op internet

Meer informatie, verslagen van inventarisaties, excursies, een overzicht van werkgroepen etc., vindt u op onze website:

www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Voor waarnemingen in de gemeente Berkelland: kijk op de website:

www.vwgberkelland.waarneming.nl

Bestuur Vogelwerkgroep Berkelland

Voorzitter

Co Dooms, Podzolla 9, 7261 JX Ruurlo

tel: 0573 - 451 025 doomsruurlo@concepts.nl

Secretaris

Sonja Grooters, Patrijsstraat 111, 7161 JM Neede

tel: 0545 - 292 582 sonjaenhans@hotmail.com

Penningmeester

Ben Stegeman, Warmelinkshof 4, 7271 KM Borculo

tel: 0545-274321 bennie.stegeman@kpnmail.nl

Bankrekening: NL48RBRB.085.01.05.714 t.n.v.

VWG Berkelland te Ruurlo

Lid

Marjon Hoen, Kieftendijk 20, 7161 RL Neede

tel: 0545-291525 info@marjonhoen.nl

Henk Leevers, Oude Eibergseweg 13, 7273 PJ Haarlo

tel: 0545-261531 henkenjantine@hotmail.com

vacature

Algemeen mail-adres

E-mail: info@vogelwerkgroepberkelland.nl

De redactie van deze uitgave is verzorgd door
Cees van Beinum, Luuk de Haan
Marjon Hoen en Jos Korenromp

Jonge Torenvalk

Foto: Benno Stortelder

Inhoudsopgave

Nieuws van de penningmeester Ben Stegeman	3
De Zanglijster Gerrit Huurneman	4
Rekken, 18 april 2015 Jos Korenromp	5
De Grote Gele Kwikstaart Hans Grooters	6
Zangvogelnestkasten 2015 Harry Overbeek	7
Kennismaking in vogelvlucht Jeanne Kliemesch	8
Vogelkalender 2016 Cees van Beinum	9
Een blauwe maandag Ernst Plooy	10
Vogelmomenten in Ost-Friesland Titia Meijer	11
Vogels spotten in Extremadura Marina Pruyssers	12
17 Uurs telling Sonja Grooters	14
Kunnen we de Patrijs voor Berkelland behouden Cees van Beinum	16
Jeugdactiviteiten Marjon Hoen	17
Vogellijstjes, een mannending? Marina Pruyssers	18
Lezing roofvogels, lezing nut en noodzaak van ringen, ringwaarnemingen	19
Data van ledenavonden en excursieprogramma	20

Nieuws van de penningmeester

Even terugkijken op 2015

Het jaar 2015 nadert al weer zijn einde, er is ook dit jaar weer veel gebeurd. De laatste maanden van het jaar kijken we als bestuur, samen met de coördinatoren van de projectgroepen, terug op de achter ons liggende periode. Hebben we onze doelstellingen bereikt, zowel in het veld als ook in financieel opzicht? Met het jaarverslag, tijdens de algemene ledenvergadering in februari/maart 2016, wordt u hierover verder geïnformeerd.

Vooruitkijken naar 2016

Terugkijken is goed om van te leren, nog belangrijker is het om vooruit te kijken. Samen met de coördinatoren geven we deze maanden de plannen voor 2016 gestalte. Wat zijn onze doelstellingen voor 2016, wat gaan we in de praktijk in het veld doen en welk financieel plaatje hoort hierbij. Tijdens de jaarvergadering zullen we deze plannen ontvouwen en ter goedkeuring voorleggen aan de algemene ledenvergadering.

Nog wat praktische zaken

In januari 2016 versturen we aan alle leden en donateurs de "contributie- / donatienota 2016".

De leden ontvangen deze digitaal per e-mail. Is dit e-mailadres gewijzigd, geeft dit svp even door via het mutatieformulier. Te vinden op onze website www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Alle donateurs ontvangen de "donatienota 2016" thuis in de brievenbus.

Wij verzoeken u bij de betaling rekening te houden met de uiterste betaaltermijn van 1 april 2016. Graag tippen wij u, voor zover u dat nog niet gedaan heeft, om via internetbankieren uw bank opdracht te geven voor een jaarlijkse periodieke betaling. Zo hebt u hier geen omzien meer naar en betaalt u jaarlijks automatisch en tijdig uw contributie.

Ben Stegeman
Penningmeester Vogelwerkgroep Berkelland

De Zanglijster (*Turdus Philomelos*)

Het is niet de eerste keer dat ik het voornemen koester eens een stukje te wijden aan een van onze uitmuntende zangers, de Zanglijster. Tijdens de onlangs gehouden vakantie (september) liep deze prachtige gespikkelde vogel vlak voor onze caravan te foerageren op het grasveld.

In maart kan men deze mooie Zanglijster reeds verwachten en van een hoog punt zijn zang horen. De vroegste datum van de zang was voor mij op 8 januari. Men kan gerust stellen dat de Zanglijster het gehele jaar door wel te beluisteren is, met in de zomer een tijdje dat de zang tijdelijk op een laag pitje wordt gezet, maar met het begin van het tweede broedsel hoor je de zang vanaf 's ochtends 4 uur. En ben je een slechte slaper zoals ik dan hoor je hem ook echt. Maar ik kan me ook voorstellen dat er mensen zijn die denken van hou nou je snavel maar eens op elkaar. Hier op het platteland valt de vogel veel sneller op dan in een grote stad door stadslawaai, maar hij is er wel degelijk aanwezig. De zang is niet zo melodieus als van de Merel, maar is toch mooi om te horen. Volgens J.P. Thijsse roept de zanglijster een aantal malen Frederiek, en afsluitend Pietje. Hoe dan ook, een getraind oor zal de zang snel kunnen herkennen ook als een koor van andere vogels zich laat horen.

De Zanglijster is een wat grauwe vogel en iets kleiner dan de Merel. De borst is gespikkeld wat zowel voor hem als voor haar van toepassing is. Geslachtsverschil is niet te zien. Wel zou het kunnen dat je een jonge Merel voor een Zanglijster aanziet, maar de Zanglijster is duidelijker gespikkeld. Hoewel de Merel en de Zanglijster voedselconcurrenten zijn gaan ze toch vriendschappelijk met elkaar om.

Een nest van de Zanglijster kan men meestal vinden in coniferen, hulsthagen, klimop, rododendrons en taxus- of beukenhagen, er zijn nogal wat mogelijkheden.

Zanglijster met nestmateriaal

Foto: Jos Korenromp

Ze leggen 4 tot 5 blauwgroene eieren. Het nest is doorgaans goed verstopt. Dat betekent niet dat het daar ook veilig is want mijn ervaring is dat op begraafplaats Drostenkamp op de Needse Berg elk jaar een paar nesten van de Zanglijster in de hagen aanwezig zijn, maar zelden worden de jongen vliegvlug. Meestal vond ik de nesten geroofd of vernield.

Nu verder over het nest dat fantastisch in elkaar zit. In het najaar loont het zich om het nest eens goed te bekijken. Van buiten lijkt het op het nest van de Merel, maar het is wat fijner afgewerkt, en een tikeltje kleiner. Het verschil zit hem aan de binnenkant, het is net een halve kokosnoot, glad bestreken met leem of klei, de isolerende werking is net zo goed als een nest dat bekleed is met zachte materialen. In het nest worden 4 tot 5 eieren gelegd.

In augustus vangt de vogeltrek weer aan, dan zullen de Zanglijsters uit het noorden in groepjes van 50 tot 100 hier weer binnenvallen. Dit wordt meestal niet zo opgemerkt omdat de vogels 's nachts trekken. Maar op plekken waar nog voedsel zoals bessen zijn zullen de Zanglijsters zich wel enkele dagen ophouden. Gaan ze verder naar het zuiden dan dreigt daar nogal wat gevaar, zoals afschieten of strikken. Dit laatste gaat met behulp van een paardenstaarthaar. Men maakt een lus en hangt daar wat lijsterbessen in. De vogel pikt naar de bessen en blijft met zijn kopje in de strik hangen. Vroeger gebeurde dit ook in ons land, maar nu alleen nog in de zuidelijke landen, afschuwelijk toch! Koop in de zuidelijke landen geen paté want de kans is groot dat er Zanglijsters in verwerkt zijn die hier gebroed hebben. Neen, het is beter één Zanglijster in de lucht dan tien in een blik.

Gerrit Huurneman

Rekken, 18 april 2015

Op zaterdag 18 april was het prachtig, zonnig weer. Ideaal om buiten te werken. Johan Slütter was op zijn knieën bezig tegels te leggen voor zijn terras met uitzicht op het naast gelegen weiland en toegangsweg naar zijn boerderij. Maar... toen kwam Gerrie met de koffie/thee. Even rust en genieten van de activiteiten van de vele vogels om het huis en in de bomen. Staartmezen, Witte Kwikstaart, Gekraagde Roodstaart, Fitis - of was het een Tjiftjaf? -, en naar wormen zoekende, kwetterende Spreeuwen in het weiland. En zoals je van vogelliefhebbers kunt voorstellen, zaten ze daar met het kopje in de ene en de verrekijker in de andere hand. Plotseling zag Johan iets afwijkends. Tussen de opvliegende Spreeuwen verdween iets anders mee de eiken in. Hij kon zijn ogen haast niet geloven. Was het werkelijk wat hij dacht te zien? Zoiets duurt altijd even. En als zo'n vogel dan weer terugkeert naar het gras, kun je concluderen dan dat het niets anders kon zijn dan een Beflijster.

ANWB vogelgids van Europa

Formaat en vorm ongeveer als van Merel. Adult: grotendeels zwart of roetkleurig bruinzwart met witte halvemaan op borst (bij vrouwtjes, maar ook bij sommige mannetjes met smalle bruine veerranden op wit, meest duidelijk in vers kleed) en gele snavel met donkere punt.

Vleugelveren met lichte randen en vleugels in de vlucht veel lichter dan bij merel. Mannetje en vrouwtje vrijwel gelijk, maar mannetje gemiddeld zwarter met wittere halve maan. In Nederland doortrekker vooral in apr-mei en sep-okt..

Johan belde meteen een aantal leden van de vogelwerkgroep, maar kreeg alleen bij mij gehoor. Natuurlijk had ik wel interesse om deze soort te zien en eventueel te fotograferen. Maar uit ervaring wist ik dat de Beflijster nogal schuw is en hij de mens eerder ziet dan de mens hem. Ik had al eens pogingen gedaan op Terschelling, bij Alex Visser in zijn schapenwei en bij Roland Wantia aan de

Zwilbroekseweg. En zoals het zo vaak gaat, is zo'n bijzondere soort bij je aankomst net doorgetrokken of zie je hem weg vliegen. Johan en Gerrie zouden er echter alles aan doen de vogel niet te verjagen. Bovendien kreeg ik duidelijk te horen waar de Beflijster exact zat. "Rij naar de boerderij en net voorbij de laatste eik aan de rechterkant zit de vogel in de wei, zo'n 20 meter van de weg af".

Heel veel geduld

Met de auto reed ik stapvoets over de weg en zag op de gegeven plek een zwart vlekje in het frisse gras. Het kon van alles zijn, maar misschien ook wel het kopje van de Beflijster. Voor alsnog was er geen snavel of oog aan te ontdekken en het bleef zeker twintig minuten zonder beweging. Zelf bleef ik ook bewegingsloos zitten, alsmaar turend door de zoeker van mijn spiegelreflex. Uiteindelijk kwam er toch beweging in het zwarte dopje en meende ik iets van een snavel en oog te kunnen onderscheiden. Maar in tegenlicht was dat allemaal niet zo overtuigend. Na heel, heel lang wachten werd er steeds meer zichtbaar en kon ik concluderen: 't is hem. Jammer genoeg was het gras nogal lang en gaf de vogel zijn poten niet prijs. Bovendien sloop hij steeds verder van me af. Daarom gaf ik het wachten op betere kansen even op en besloot ik om Johan (Gerrie was inmiddels weg) bij te praten. Dat ging gesmeerd, want de gastheer had net verse soep gemaakt. Die geweldig smaakte. Op mijn terugweg hoopte ik nog de lijster dichterbij te zullen aantreffen, maar die hoop was ijdel.

Met dank aan de familie Slütter.

Jos Korenromp

Foto: Jos Korenromp

mannetje Beflijster

De Grote Gele Kwikstaart

Voor veel mensen is een ontmoeting met een IJsvogel wel het ultieme en valt in de categorie bijzondere ontmoetingen. Een waarneming van een Grote Gele Kwikstaart doet het veel minder, “erger” nog, veel mensen zijn onwetend van het bestaan van de Grote Gele Kwikstaart. Ik zal hierna de Grote Gele Kwikstaart afkorten met GGK. Het aantal broedparen van de GGK is ongeveer gelijk aan die van de IJsvogel, tenminste als we de broedvogelatlas mogen geloven, en dat doen we. In de gemeente Berkelland bijv. hebben we dit seizoen denk ik meer broedparen IJsvogels dan GGK’s. Waarom wordt deze GGK dan zo ondergewaardeerd? Ikzelf heb wel een zwak voor de GGK en raak ik meer opgewonden van een ontmoeting met een GGK dan met een IJsvogel. Wie een GGK waarneemt bij een stroomversnelling met een mooi zonnetje erop ziet een ongekend mooi schouwspel. Een vogel die met sierlijke bewegingen van steen tot steen hipt om insecten te verschalken. Ook helemaal niet schuw, een IJsvogel zie je vooral in de vlucht terwijl een GGK vaak rustig door blijft foerageren als je maar rustig blijft kijken. Helaas zie je dat allemaal niet zo vaak want de GGK is een zeldzame verschijning in Berkelland. In het vroege voorjaar zijn ze trouwens vaker te zien maar dan hebben we vooral te maken met doortrekkers.

Nestkasten plaatsen

Dit is ook de reden dat ik me graag inzet voor het behoud van de GGK in Berkelland. In 2002 ben ik met Kees van Rijn begonnen met het ophangen van nestkasten in de voormalige gemeente Neede. Sinds “mensenheugenis” is geen broedgeval bekend van de GGK, althans niet binnen de voormalige Vogelwerkgroep Neede. Het leek ons een mooie uitdaging om deze vogel naar Neede te lokken. In 2002 hebben we 15 nestkasten opgehangen en in 2003 hadden we al het eerste broedgeval langs de Waterleidingdijk. In de jaren daarna haalden we in een tweetal jaren maximaal 3 broedparen. In 2005 besloten we in samenwerking met Rien van de Dikkenberg van de voormalige Vogelwerkgroep Eibergen om ook daar nestkasten op te hangen. En ook daar raakten verschillende nestkasten bezet. Echter na 2008 ging het bergafwaarts met de broedparen en bleek alleen de Mallemsse Molen in Eibergen jaarlijks goed voor een broedsel. Ook in Rekken af en toe een broedsel. Zo heel af en toe verraste de GGK ons weer met een broedsel op een bijzondere plaats. Aan de Apendijk in Eibergen vond een GGK het nodig om niet in maar op een nestkast een broedsel groot te brengen. Het maakt voor ons natuurlijk niet uit in of op de nestkast, er wordt tenslotte gebruik van gemaakt. Twee jaar

Grote Gele Kwikstaart

geleden hebben we ook in Borculo wat nestkasten op geschikte plekken bij gehangen. Ook daar broedt regelmatig een GGK bij de watermolen. De vistrap bij het Hambroek biedt hele mooie mogelijkheden voor een GGK. Tijdens het ophangen van twee nestkasten daar, vloog de GGK ons bijna letterlijk “om de oren”. Het was nog vroeg in het voorjaar en voor zover bekend heeft de GGK van deze nestkasten geen gebruik gemaakt. Maar we moeten in het najaar de resultaten nog met elkaar delen en wie weet komt Lubbert Baarsen met verrassende resultaten.

Anekdoten

Hebben we nog anekdotes te melden? Een “grappig” verhaal is een nestkast die we opgehangen hebben (of hadden) in Eibergen aan de Ramsbeek. Tijdens het ophangen kwam een boer poolshoogte nemen wat we aan het doen waren. Wij natuurlijk heel enthousiast vertellen wat we aan het doen waren. De boer was niet enthousiast en vond het allemaal maar onzin, vooral de vistrappen, allemaal weggegooid geld. Een de nestkast kon zijn goedkeuring niet krijgen, daar bleef het gesprek bij. Tijdens de eerste controle was de nestkast in geen velden of wegen meer te bekennen alleen het dakje met kit zaten nog vast aan de brug. Wij hebben onze vermoedens en achteraf konden we er ook wel weer om lachen. Een ander minder leuk verhaal zijn verdwenen jongen in een nestkast in Neede. Bij een controle trof Kees hele kleine jongen aan terwijl deze jongen een week later verdwenen waren. De nestkast is alleen voor de GGK te bereiken, rovers kunnen niet bij de nestkast. Wie of wat is hier bezig geweest, Kees heeft er “slecht” van geslapen. Bij het ophangen van nestkasten afgelopen jaren hebben we geen tekort gehad van “gluurders”,

Stuw in de Berkel bij Haarlo

en dat is ook wel te begrijpen. Als je met een ‘hoekje om ladder’ en met een stroomaggregaat bezig bent om gaten te boren in bruggen trek je natuurlijk wel de aandacht. Sommige mensen komen gewoon vragen wat je aan het doen bent maar anderen houden op een afstandje de boel in de gaten. Dat is dan ook vaak de reden dat we bij deze mensen even langs gaan om te zeggen wat we aan het doen zijn, dat voorkomt veel misverstanden.

Het afgelopen najaar hebben we op een aantal mooie locaties, met vistrappen, een aantal nestkasten bijgehangen. Ook proberen we op natuurlijke wijze wat nestkasten te integreren in een brug of bouwwerk. De trend die in Nederland wordt waargenomen is dat de traditionele broedplaatsen worden ingeruild voor waterzuiveringsinstallaties. Deze laatste plekken zijn zeer in trek bij GGK’s, redenen of oorzaken

worden niet genoemd maar het voedselaanbod zal zeker een rol spelen. Wie in de toekomst waarnemingen doet van GGK’s mag mailen naar sonjaenhans@hotmail.com.

Hans Grooters

De foto's zijn van Sonja Grooters en Rien van de Dikkenberg

Toelichting jaaroverzicht zangvogelnestkasten 2015 in Berkelland

Dit voorjaar zijn er opnieuw 30 nestkastjes vervangen op Sprakelberg te Geesteren. Ook deze nestkastjes kunnen nu met een uitschuifbare afhaalstok naar beneden gehaald worden voor controle; sjouwen met een ladder door het bos is verleden tijd en controles zijn nu veel leuker om te doen! Helaas waren de 1^e controlegegevens hier onvolledig en niet bruikbaar om in ons jaaroverzicht mee te nemen. Ook “Bos Thuinte” te Neede is niet in het totaaloverzicht meegenomen.

Resultaten

Totaal 254 NK gecontroleerd waarvan 223 bezet; bezettingspercentage net als vorig jaar 88%. De verdeling was als volgt: 94 Koolmezen, 62 Pimpelmezen, 53 Bonte Vliegenvangers, 12 Boomklevers, 5 Spreeuwen en zelfs 1 Matkopmees. We zien dat de Bonte Vliegenvanger zich met 53 broedparen redelijk hersteld heeft; vorig jaar slechts 38 en in 2013 zelfs 68 broedsels. Overige soorten en aantallen zijn redelijk constant ten opzichte van voorgaande jaren. Zie voor een historisch overzicht van de jaren 2009 tot 2015 de website www.vogelwerkgroepberkelland.nl

Van de totaal 1882 gelegde eieren zijn er 1627 jongen uitgevlogen: 86% (2014: 88%). De gemiddelde nestgrootte van 8,4 eieren was dit jaar iets lager dan vorig jaar (9). Al deze NK-resultaten zijn ook dit jaar weer digitaal ingevoerd in het nestkastenprogramma van de SOVON. Al met al weer een prachtig resultaat: **1627 jonge vogels uit onze nestkasten gevlogen!** Toch 141 minder dan vorig jaar omdat er méér broedsels volledig mislukt zijn in het jongenstadium; oorzaak.... ouders omgekomen of misschien het droge voorjaar waardoor het voedselaanbod wat minder was?

Ik wil iedereen bedanken voor de controles en het digitaal verwerken van de resultaten.

Zoals reeds eerder gezegd, probeer in de maanden april en mei steeds om de 10 dagen een controle te doen; mocht dat een keer niet lukken, regel dan een vervanger.

Geniet het komende seizoen opnieuw tijdens de controles en kijk niet alleen in de nestkastjes maar óók om je heen in het bos! Begin na het broedseizoen zo snel mogelijk met het digitaal verwerken van de nestkastresultaten of zoek iemand die dat voor je wil doen als je er zelf niet goed uitkomt! Alleen op deze manier is het voor mij te doen om een totaaloverzicht te maken voor zowel de SOVON als voor ons eigen clubblad 't Zwaalfje.

Harry Overbeek

Bonte Vliegenvanger

Foto: Kees van Rijn

Kennismaking in vogelvlucht

In deze nieuwe rubriek vertellen leden van de Vogelwerkgroep Berkelland door middel van een aantal vragen wie ze zijn en waarom ze vogels in hun hart hebben gesloten. Naast het beantwoorden van de vragen mogen er natuurlijk ook bijzondere foto's meegezonden worden!

1 Stel je zelf even kort voor: naam, werk, waar woon je, etc?

Mijn naam is Jeanne Kliemesch-Brens, geboren in Eibergen, december 1950. Ik heb een tijd in Groningen gewoond en gewerkt (administratieve sector) en heb daar mijn man leren kennen, ene Ben. Weer terug in Eibergen hebben we 2 kinderen gekregen, een dochter en een zoon en nu ben ik een pensioenado met een kleinzontje van 3 jaar, waar we 2 dagen in de week op passen.

2 Hoe lang ben je lid bij de VWGB en hoe is dat ontstaan?

Sinds 2013 ben ik lid van de VWG geworden en dat kwam omdat we langs de kraam van Cees liepen bij de Mallumse molen en mijn echtgenoot me daar over de streep duwde, omdat ik zo graag vogels fotografeer als hobby.

3 Wat is het meest grappige wat je hebt meegemaakt tijdens het vogelen?

Een contact met een Zwaangans alweer een tijd geleden die hier zo'n 3 jaar bleef rondhangen (m'n tuin grenst aan de Berkel).

Hij vertrouwde me volkomen maar heb toch tegen hem gezegd dat ie eens op zoek moest gaan naar z'n familie. Op een dag was ie vertrokken ... ik heb m' behoorlijk gemist, maar het is goed zo. Gakkert noemden we hem - op de foto is Gakkert te zien - als alles van schrik wegvloog bleef hij rustig naast me staan.

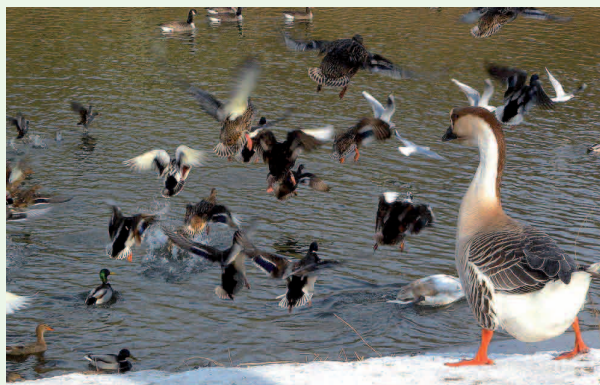
Wanneer we het liedje van Harribo floten kwam ie onmiddellijk aan zwemmen. Ook als ik met m'n hondje Max langs de Berkel liep, zwom hij mee en verder kwam Berkelroos (een parkeend, zie foto) hier haar dagelijkse ontbijt halen, de hele afgelopen winter en voorjaar maar op dit moment heb ik geen idee waar ze zit.

Berkelroos

Als we niet opschoten met het watervogelvoer ontbijt bleef ze voor de schuifpui zitten kijken... komt er nog wat van.... het voer smaakte haar prima en ik denk, zo gauw het kouder gaat worden, zal ze er wel weer zijn ... ze heeft vele eieren gelegd ... overal - maar broeden, ho maar - ja, hooguit 3 dagen ... en dan zagen we haar weer rond scharrelen...

Gakkert

Foto's: Jeanne Kliemesch

4 Wat is de meest bijzondere vogel die je ooit hebt waargenomen?

De Zwartbuikwaterspreeuw aan de Apedijk.

5 Wat is je lievelingsvogel en waarom?

De Scholekster omdat ie zich zo prachtig laat fotograferen in het water... op de één of andere manier spreekt ie me erg aan, misschien door de kleuren.

6 Heb je een gebied waar je het liefst naar toe gaat om vogels te spotten?

We (Ben en ik) lopen graag een rondje om de Berkel.... maar een echt mooie plek om te spotten vond ik Zeeuws Vlaanderen vanuit Breskens richting de Schelde op de dijk ... overweldigend om zoveel soorten en overvliegen de ganzen te zien.

7 Heb je naast het vogelen nog andere hobby's, en zo ja welke?

Ik mag graag naar kunst kijken.

8 Wil je nog iets anders kwijt in 't Zwaalfje?

Eigenlijk meer over het Zwaalfje dat ik het laatste "t Zwaalfje heel leuk van opzet vond door de indeling en de kleurenfoto's.

Scholekster

Foto Jeanne Kliemesch

9 Welke vraag wil je uit het lijstje halen en welke komt daarvoor in de plaats?

Weet ik niet.

10 Aan wie geef je de vlucht voor de volgende keer door?

Mijn echtgenoot Ben Kliemesch is de volgende Topper.

VOGELKALENDER 2016

Zoals een aantal leden van onze vogelwerkgroep wel zal weten, geeft de Stichting Het Vogeljaar sinds 1966 een halfmaandelijkse kalender uit. Op elke bladzijde staat een foto van een vogel die in onze omgeving kan voorkomen met daarnaast een informatieve tekst over de betreffende soort.

Met de voorplaat er bij zijn dat dan 25 afbeeldingen.

Iedereen kan deze uitgave natuurlijk individueel bestellen. Echter Het Vogeljaar stuurt een grotere bestelling ook graag door naar een centraal adres.

Dit jaar willen we graag bijtijds weten hoeveel kalenders er zullen worden afgenomen. Iedere geadigde wordt verzocht voor **22 november** € 8,95 (of een veelvoud daarvan) over gemaakt te hebben op rekening **NL89INGB0001995357 t. n. v. C.C. van Beinum**. Nabestellingen door onze werkgroep zijn daarna niet meer mogelijk, individueel natuurlijk wel.

Door het afscheuren van het kalendarium houdt men een boekje (een kleurig naslagwerkje!!) over. Om beschadiging te voorkomen heb ik gezocht naar een adres om deze losse uitgaven te laten inbinden en via Jos Korenromp vond ik die dichtbij: Annebet Annemaat, Gelderesweg in Meddo. Bijgesloten foto geeft een indruk van het resultaat.

Cees van Beinum

Een blauwe maandag...

Veel vogelsoorten zijn standvogels en blijven de seizoenen door in de omgeving waar zij gebroed hebben en kroost hebben voortgebracht. Van de jongen wordt verwacht dat zij opkrassen nadat zij volwassen geworden zijn. Is dat een wet van Meden en Perzen? Nee.. maar daar gaat het hier nu niet om, want wie zal echt te weten komen hoe het de vogel die je ziet het later is vergaan. Tenzij je van de moderne technieken gebruikt kunt maken. Van uilen weten we dat het veelal standvogels zijn, maar niet in alle gevallen. In herfst en winter komen zij vanuit Scandinavië naar Nederland om te overwinteren. Nederland kent vele jaren met een goede muizenstand en die schijnen te smaken. Nu rest alleen nog de vraag of alle soorten uilen een gelijk patroon vertonen en dat waag ik te betwijfelen. Ik heb tot nu toe geen bij elkaar volkende uilen gezien zoals de Ransuil. Van de Ransuil is bekend dat zij in groepen op bepaalde plaatsen overwinteren. Vanuit Monnickendam ging ik wel naar het Vliegenbos in Amsterdam Noord om de Ransuilen die daar overwinterden te tellen. Zij zaten daar jaarlijks ondanks de penetrante vieze lucht van chemische fabriek Ketjen.

Waarom zo'n inleiding zult u zich afvragen. Wel hierom: ik heb een ervaring die eigenlijk niet past in bovenstaande inleiding. Dat zit namelijk zo:

Op een morgen in 2013, begin februari vond ik in de kruiwagen die onder de tamme kastanje stond braakballen. Omhoog kijkend zag ik met enige moeite een Ransuil in de klimop. Ik was blij verrast. Enige tijd

later had de uil zich verplaatst naar de singel voor de keuken en keken wij dagelijks vanuit het keukenraam naar de uil die er dan wel enige dagen zat, dan wel weer enkele dagen weg was. Dat gebeurde in alle rust en iedereen die langs kwam passeerde op 2 tot 3 meter, bijna op oog hoogte. Velen kwamen speciaal even kijken en ook Jos Korenromp maakte een mooie foto. Verwachtende dat hij/zij wel vertrekken zou in maart/april was dat een spannende periode echter ook begin mei zat hij/zij er nog, maar tegen half mei niet meer. Op 22 mei overleed mijn vrouw en leek het in de volkswijsheid eeuwenlang verankerde geloof bewaarheid te worden dat uilen de dood aankondigen. Wanneer 's nachts bij het waken bij een ernstig zieke patient de roep van een uil werd gehoord was men er zeker van dat deze binnen afzienbare tijd zou sterven. Omdat mijn vrouw altijd al veel op had met uilen waren er net foto's gemaakt toen zij een door Anton Meenink geringde jonge bosuil vast hield. Deze foto stond op de kist tijdens de uitvaart. Op de liturgie was eveneens een afdruk maar dan van "onze" Ransuil. Het jaar 2013 verstreek en de uil scheen zich niet opnieuw te melden in de winter. Maar zie... in mei 2014 verscheen de Ransuil weer en schilde nu onder het bladerdak van het vroege voorjaar. Helaas flitste het toestel en de uil schrok en verdween. Sindsdien is er niets meer van hem/haar vernomen. Het waren zonnige en dus blauwe dagen. Daarom..... zij waren er een blauwe maandag maar dat beantwoordt de vragen niet of het toeval is geweest, en of er meer is wat wij niet (kunnen) weten? Voelen uilen meer aan van onze manieren van leven en dood?

Ernst Plooi

Ransuil

Foto: Jos Korenromp

De Duitse wadden

Foto: Titia Meijer

Vogelmomenten in Ost-Friesland

In april had ik me al opgegeven voor de meerdaagse vogelreis naar Ost-Friesland in Duitsland van 23 t/m 27 september zonder een idee te hebben hoe dat zou zijn. Zouden het van die fanatieke vogelaars wezen die van de ene soort naar de andere hollen? En zou ik daar hijgend achteraan rennen en daardoor vogelmomenten missen?

Na een soepele reis vanuit Rekken kwamen we aan bij een boerenbedrijf waar de vakantieverblijven waren gebouwd. In een mum van tijd stond alles in de koelkast, waren de kamers verdeeld en stonden de fietsen klaar om de omgeving te verkennen. Duidelijk was dat dit gezelschap van negen mannen goed op elkaar ingespeeld was.

We zagen al snel de Grote Bonte Specht, Tjiftjaf, Vink, Kneu, Buizerd, Bruine Kiekendief, jonge Kuifeend, Wilde Eend, Houtduif, Putter, Boerenzwaluw en meer. De eerste vogels konden nu al op de lijst bijgeschreven worden.

De daarop volgende dagen startten we traditiegetrouw met gebakken ei met spek en fietsten we langs het talud van de steile zeedijken. Bij vloed zagen we de vele vogels op de dammen en kribben: Wulp, Zilverplevier, Goudplevier, Grote Mantelmeeuw, jonge Lepelaar, Kokmeeuw, Tureluur, Groenlandse Slechtvalk, Rosse Grutto, Scholekster, Bruine- en Blauwe Kiekendief, Torenvalk, Stormmeeuw, Eidereend, Bergeend. En ook langs de dijk een Sneeuwgors, IJsvogel en Smelleken.

Het weer was prima. Een keer moesten we na een bezoek aan het historisch plaatsje Greetsiel de sokken er in zetten omdat het begon te hozen. Doorweekt kwamen we aan. Op het Waddeneiland Norderney, overigens een gebied vol blinde konijnen, veroorzaakt door myxomatose, konden we de laatste vogels aan de lijst toevoegen. Zoals Kleine Plevier, Brilduiker, Pijlstaart, Kleine Zilverreiger, Watersnip en Steenloper.

Ik kan niet anders zeggen dan dat ik ongelooflijk genoten heb van deze dagen, van de prachtige vogels en het niet op de snavel gevallen sympathieke gezelschap. Er was genoeg tijd om de vogels in alle rust te bekijken. Vooral denk ik ook terug aan de lachsalvo's die het gevolg waren van het culinaire hoogtepunt: de macaroni.

In totaal zijn er 103 vogelsoorten geteld. Voldoende vogelmomenten en.. niet eentje gemist!

Titia Meijer

Foto's van deze excursie gemaakt door Willie Smeenk kunt u terugvinden op: <https://picasa-web.google.com/108076255808988592594/NordenDLD2015>

Vogels spotten vanuit Finca 'Las Abubillas' in Extremadura, een prachtige vakantie met vele onverwachte 'ontmoetingen'!

Dit voorjaar zijn we voor de tweede keer in Extremadura om vogels te spotten. Onderweg vanaf het vliegveld naar het huisje, zien we overal vrouwen, vooral Zwarte maar ook wel Rode. Ook zijn de Ooievaars overal te zien. De finca bevindt zich in het dorpje Jaraicejo in de streek Extremadura.

De eerste dag beginnen we rustig met een wandeling van 12 kilometer vanaf de finca. Op de finca zie je iedere dag Blauwe Lijsters, Zwarte Spreeuwen, mussen, Roodkopklauwieren, Hoppen en de Zwarte Wouw. In het weiland van de buurman broedt een Dwergarend en dit jaar wemelt het van de Bijeneters, overal. Op de wandeling maken we een foto van Bijeneters en een Wielewaal die gezamenlijk in een boom zitten. Verder horen we overal om ons heen Boomleeuweriken, Hoppen en Koekoeken. Talloze Vale Gieren en Monniksgieren vliegen over ons heen en als we iets later over een heuveltop lopen zitten er tientallen gieren op de grond. Op bijna iedere struik zit een Grauwe Gors of een Kuifleeuwerik te zingen. Verder zien we nog een Iberische Klapekster en Roodborsttapuiten. Het eindpunt van de wandeling is een beekje. We hopen op de IJsvogel maar helaas zien we die niet. Vervolgens lopen we weer terug. Naast rondwandelingen, bestaan veel wandelingen in dit gebied vanwege de afstanden niet uit een rondje maar uit heen en terug lopen.

Toch zie je op terugweg altijd wat anders. Op deze wandeling een overvliegende Raaf. Zo hebben we bij het dorpje Villareal de San Carlos in het Nationaal park Monfragüe, op de terugweg over de gele route, mooie vlinders en libellen gespot die we op de heenweg niet gezien hebben.

Vogelkijkhutten

De volgende dag gaan we naar het Arrocampo stuwmeer bij Almaraz. Een uniek stuwmeer omdat het meer gevuld wordt met het 'warme' koelwater van de nabije kerncentrale. Hierdoor is het waterpeil van het meer redelijk constant. Ook is het water warmer dan in de andere stuwmereën en dit levert een bijzondere biotoop op. In de moerasvegetatie zitten blauwe Purperkoeten met de rode snavels, Purperreigers en Woudaapjes. Ook zijn er Ralreigers maar die hebben we helaas niet gezien of gehoord. Wat ook mooi is dat je de Snor telkens hoort "snorren". Bij een bruine blokhut bij het binnenrijden van het plaatsje Sucedilla (vanuit Almaraz) kun je een sleutel halen zodat je toegang hebt tot de 5 vogelkijkhutten. Deze service is gratis. Bij hut vijf zit een Ooievaar op het dak te broeden, dus daar zijn we maar niet naar binnen gegaan. Tegenover deze hut is een poel waar altijd Steltkluten staan. In de wanden broeden Bijeneters en in het meer voor de hut was, tot onze verbazing, een Witoogeend aanwezig. Wij zijn verder deze weg

afgereden. In een van de weilanden lag een dood schaap dat werd bewaakt door een hond. De massaal aanwezige Vale Gieren en Monniksgieren hadden wel zin in een hapje. Er ontstond een mooi spel tussen de hond en de gieren. Uiteindelijk wonnen de gieren en na enige tijd bleef er alleen nog wat wol van het schaap liggen.

Kleine en Grote Trap

Natuurlijk zijn de dehesa's met de Kleine en Grote Trap ook een must. Vooral het gebied in de omgeving van Santa Marta de Magasca is vogelrijk. Nadat we op de autosnelweg A 58 van Trujillo richting Cáceres de 2e afslag naar Santa Marta de Magasca hadden genomen troffen we op de elektriciteitsdraden talloze Scharrelaars en Kleine Torenvalken aan. In de steppe aan de andere zijde van de weg stond de Grote Trap te baltzen. Als klap op de vuurpijl zaten er 2 Havikarenden uit te rusten op een elektriciteitspaal. Neem de tijd in dit steppengebied en kijk goed rond. Zo namen wij 3 overvliegende Zwartbuikzandhoenen waar, die we op gehoor lokaliseerden. Op de stenen en schuurtjes zijn veel Steenuiltjes te zien. De Kalandrleeuweriken zingen fanatiek en vallen op door hun zwarte keelvlak. In dit gebied broedt ook de Spaanse Keizersarend (2 stuks waargenomen) net als bij de rotsen in het NP Monfragüe (goed te zien vanaf de locatie Portilla del Tiétar in het park).

Later kwamen wij er nog achter dat er in deze buurt ook een Oehoe te zien is. Deze Oehoe broedt tussen de Ooievaars op een dak van een vervallen finca. Prachtig om te zien op een plaats die je niet direct verwacht.

Ook zijn we diverse keren bij de gierenrots in het NP Monfragüe geweest. Naast de Vale Gieren, Monniksgieren en Aasgieren zit er ook een nest van de Zwarte Ooievaar. Op de rotsen direct langs de weg

Kuifkoekoek

zie je meerdere Blauwe Rotslijsters. Vergeet hier trouwens niet naar beneden te kijken. Tussen de stenen scharrelen allerlei zangvogeltjes: Kneu, Europese Kanarie, Grijsze Gors en Zwarte Roodstaart.

Verlanglijstje

Voor deze vakantie hebben we twee wensen op ons vogellijstje staan: de Kuifkoekoek en de Moorse Nachtzwaluw. Voor de Moorse Nachtzwaluw hebben we drie keer de omgeving van de finca afgezocht. Gelukkig konden we deze soort op ons lijstje bijschrijven. Het viel op dat de zwaluw in de schemer zong en later toen het donkerder werd geen geluid meer maakte.

Volgens mij hebben we in ieder bosje en op iedere draad gekeken of we een Kuifkoekoek zagen. Het geluid had ik ook al geoefend, zodat de kansen op een waarneming groter zouden worden. We hadden het al bijna opgegeven totdat we op de een na laatste avond naar het huisje terug reden. Twintig minuten voor het huisje zagen we opeens een vogel in de wegberm op de bezembrem zitten. Het was toch niet...!! Keren en terug gereden. Ja hoor, het was hem. Hij bleef mooi zitten voor een foto. De dag erna, toen we op zoek waren naar de eerder genoemde Oehoe, kwamen we op 2 locaties ook nog Kuifkoekoeken tegen, waaronder een groepje van 4 stuks. (de druk zal er wel af geweest zijn). Deze koekoeken vlogen rond, maakten veel ruzie en lawaai maar gingen niet zitten voor een plaatje. Tip: zoek vooral op locaties waar veel bezembrem is.

Marina Pruyzers

Foto's: René Pruyzers

Europese kanarie

De Oehoe zit tegen de schoorsteen

Op zaterdag 16 mei was het weer zover: de 17 uurstelling. Vroeg uit de veren en om 5 uur start vanaf het Zwickelaarsplein in Eibergen. De coördinator Rob maakte zich een paar dagen voor de telling nog zorgen om de beperkte deelname, maar dat viel mee: er stonden daar 's morgens vroeg wel 12 personen!

Omdat er later toch wat personen eerder naar huis gingen besloten we toch om in twee groepen te gaan: De ene groep bestond uit Luuk de Haan, Willy Smeenk, Marina, Gerrie Slütter, Hans Grooters met als teamcaptain Rob Papendorp en de andere groep bestond uit, Wim Saaltink, Henk Leever, Henk Lammers, Johan Slütter, Sonja Grooters met als teamcaptain Cees van Beinum. Nadat de bakker ons de broodjes had gebracht, gingen de groepen op weg.

Groep 1 ging naar de Berkel bij de Stokkersweg. Cees kon fietsend de eerste soorten zo opnoemen; Merel, Tijftjaf, Roodborst, Winterkoning, Zanglijster, Tuinfluiter, Zwartkop, Heggenmus, Houtduif, Spreeuw, Huismus. Gelukkig bleef Cees dat de hele weg onvermoeibaar volhouden, zodat mijn geluidenkennis gedurende de dag weer een beetje werd opgekrikt.

Naast de gebruikelijke Fuut, Wilde Eend, Meerkoet en Waterhoen werd bij de Berkel aan de Stokkersweg ook de Sprinkhaanzanger gescoord.

Daarna ging het door naar Haarlo, aangevoerd door Henk Leever, die de Havik wist te zitten in zijn BMP gebied. (Wolinkbos) Eenmaal bij het havikbosje aangekomen, stapte iedereen af en wachtten we op het gekkek van de Havik. In het bosje tegenover zou

ook een Buizerd en een Sperwer moeten zitten, dus succes verzekerd! Het bleef echter stil..... En toen, even werd door twee personen een kort gekkek gehoord, en dat was het dan, Wim kon een kruisje neerzetten.

Ook de Grote Bonte Specht, de Zwarte Specht en de Kleine Bonte Specht konden we op het lijstje aankruisen.

Groep 2 begon de tocht ook richting de Berkel om maar vooral de Sprinkhaanzanger te spotten en/of de Spotvogel. Er was wat onduidelijkheid of Cees (van de andere groep) hier de voorgaande dagen een of beide vogels had waargenomen. Beiden vogels lieten zich aan onze groep niet horen. Wel de Zwartkop, Tuinfluiter, Kuifeend en wat andere algemene vogels. Daarna ging het richting Mallum. Daar liet de IJsvogel zich even horen en de Grote Gele Kwikstaart liet zich mooi zien evenals de Oeverloper.

Toen we richting Lankheet fietsten, zagen we onderweg nog de Gele Kwikstaart, Wulp, Grutto, Kievit, Veldleeuwerik en Roodborsttapuit.

Groep 1 moest aardig doortrappen, want dit jaar was het ontbijt bij Marina in St. Isidorushoeve, sommigen van ons hadden geen flauw idee waar dat lag, maar gelukkig wist Wim de weg. Onderweg vloog er een Rode Wouw over, lastiggevalen door een paar kraaien. Bijna bij Marina aangekomen werden de heren zelfs aandoenlijk vrolijk, spontaan zetten ze een "Marina, Marina, Marina, kom dans nog een keertje met mij... Marina liet echter nog een half uurtje op zich wachten, haar groep kwam een half uur te laat aan!

Bij de Berkel

Foto: Willy Smeenk

Bij de Schipbeek in het Needse Achterveld

Foto: Sonja Grooters

Groep 2 was inderdaad de tijd een beetje vergeten maar ja het is een "competitie" dus de tijd is kostbaar. Maar door de regen waar ook groep 1 mee te maken had werd er niet zo veel gespot. Nog wel wat gebruikelijke vogels zoals Koekoek en Torenvalk. Gelukkig arriveerden we niet geheel doorweekt bij Marina.

Beide groepen lieten zich het ontbijt goed smaken, het was heerlijk en we warmden weer helemaal op, want koud was het wel (handschoenen aan, winterjas aan, das om). De eitjes werden gebakken door de dochter van Marina die dus ook ingezet werd.

Groep 1 vertrok fanatiek met wat lichte regen, die al snel overging in regen waar je echt nat van werd. Dus regenpakken aan, zover iedereen die had, Henk L knoopte z'n groene capuchon goed dicht van zijn 30 jaar oude groene parka en daar ging het weer richting Rietmolen. Veel vogels werden er in het koude natte weer niet gezien, laat staan gehoord.

Groep 2 vertrok een half uurtje later. We wilden ons niet laten nat regenen. De regen van vanmorgen was voldoende. Echter na een half uur ging het richting het Needse Achterveld. Daar ging het goed met de waarnemingen. We zagen twee Kleine Bonte Spechten, we hoorden Fluiters en Veldleeuweriken alsmede Boompiepers en Geelgorzen. Hier kwam Kees ons versterken door de andere groep volkomen onterecht als "Vreemde Vogel" aangemerkt.

Groep 1 ging richting Ballastput, het begon opnieuw te regenen en iedereen ging in regenkleding. Een hele toer voor sommigen: in de regenbroek, uit de regenbroek en dat zonder bankje (Cees), anderen trokken de regenjas al fietsend uit en aan (Johan), wonderbaarlijk genoeg zijn er geen ongelukken van gekomen. Mede door de regen werd er niet veel

waargenomen en de moed zakte al een beetje in Cees' schoenen. We gingen via de Ooievaar in Geesteren naar Prinsen in Haarlo, waar beide groepen de lunch hadden afgesproken.

Beide groepen gebruikten bij Prinsen gezamenlijk de lunch. Maar vooral werd er wat bijgekleet over de waarnemingen. Groep 1 had bijvoorbeeld de Appelvink gespot terwijl groep 2 wat opschepte over de Zomertaling.

Bij **Groep 1** waren inmiddels Henk Le en Henk La naar huis gegaan en kwam Annemiek onze groep versterken. We vertrokken richting De Weerkamp nog steeds op zoek naar een Zomertortel of IJsvogel. Die kwamen we beide niet tegen, maar we hoorden wel de Spotvogel. Bij Henk konden we de Kerkuil spotten, via de camera zagen we dat beide uilen aanwezig waren. Inmiddels was het weer gaan regenen en Henk bood ons koffie aan, een zeer welkom aanbod. Met een lekkere koek erbij genoten we op een mooi ingerichte zolder van een aantal mooie films die hij heeft gemaakt van de vogels in zijn tuin. Inmiddels was het droog en konden we weer verder, maar eerst nog even uitgebreid de Putters bewonderd in Henks tuin.

Bij de Chinees werden de lijsten met elkaar vergeleken, elk 94 soorten, maar er zaten wel verschillen tussen. 's Avonds zijn we als een groep doorgedaan en hebben we toch nog IJsvogel, Kleine Karakiet, Koekoek, Aalscholver, Nachtzwaluw en Houtsnip kunnen bijschrijven. Toen iedereen naar huis ging, hoorden we zelfs nog de Patrijs, op twee plekken, daar hadden we ook de hele dag naar uitgekeken....

In totaal kwam we op 109 soorten, opvallende afwezigingen in beide groepen was de Zomertortel en de Nachtegaal.

Sonja Grooters

Kunnen we de Patrijs voor Berkelland behouden?

Het gaat niet goed met de Patrijs. Dat geldt niet alleen in Berkelland, maar voor heel Nederland en feitelijk voor heel agrarisch-economisch West-Europa. En daarmee is de oorzaak van de achteruitgang geduid.

De Patrijs heeft voor het grootbrengen van de kuikens een insectenrijk habitat nodig. Voor het overleven in de winter een zadenrijke omgeving met voldoende dekking van struiken, houtwallen en heggen. En ook de broedbiotoop moet voldoende dekking bieden. Daarnaast heeft de Patrijs behoefte aan stukjes mul zand voor de geliefde zandbaden, die we ook kennen van de kippen. In tegenstelling tot de Korhoen is de Patrijs gehecht aan de menselijke aanwezigheid. En daarin ligt de mogelijkheid tot het behoud van de soort. Als voldoende grondeigenaren de wil en de bereidheid hebben om kleine overhoekjes grond of tuin in te richten naar de wensen van de Patrijs dan zien we bijvoorbeeld dat in Aalten rond Barlo in enkele jaren tijd de stand van 3 (2011) naar 34 koppels (2015) is toegenomen. Het Achterhoekse kleinschalige landschap biedt nog steeds deze mogelijkheid. Daarvoor is nodig dat er geen chemische gewasbestrijding plaats vindt en kruidenranden worden aangelegd in combinatie met graanverbouw.

Roepende Patrijs

Foto: Jos Korenramp

En dat het beslist geen grote oppervlakten hoeven te zijn, bewijst het proefproject in Aalten. Daar heeft de vogelwerkgroep in samenwerking met de wildbeheerseenheid en het agrarisch natuurbeheer met 19 grondeigenaren in een gebied van 12 km² 13 hectare graanakkers kunnen aanleggen, die na de oogst niet werden ondergewerkt. Dit in combinatie met 6 hectare akker-faunaranden heeft voor het spectaculaire succes gezorgd. Op zichtlocaties werd voorkeur gegeven aan het inzaaien van bloemenmengsels. Deze bleken een niet onbelangrijke toeristische aantrekkingskracht te hebben voor fietsers en wandelaars.

Wat gaan we in Berkelland doen?

In Berkelland hebben Henk Leever (Vogelwerkgroep Berkelland) met Gerrit Stomps (projectleider weidevogelbeheer) met de Ver. Agrarisch Natuurbeheer (Robert Boevink) contact gelegd met de twee wildbeheerseenheden van Berkelland. De bedoeling is om in twee zoekgebieden vast te stellen hoeveel koppels Patrijzen nog aanwezig zijn om vervolgens grondeigenaren te benaderen om medewerking te verlenen bij het optimaliseren van de leefomstandigheden voor de nog aanwezige Patrijzen.

De zoekgebieden liggen in Mallum en OldenEibergen/Hupsel (zie de betreffende kaarten op de website: www.vogelwerkgroepberkelland.nl). Inmiddels zijn er al bij een 20 tal vrijwilligers in geheel Berkelland akkerranden ingezaaid ten behoeve van o.a. Patrijs, Geelgors en Veldleeuwerik. Ook deze stroken zullen in de komende jaren worden gevolgd op de ontwikkeling van genoemde soorten. De ondervonden medewerking van grondeigenaren is enorm. En dat geeft mij het vertrouwen dat het gaat lukken om de Patrijs in Berkelland te behouden. Wat in Aalten kan, moet in Berkelland ook lukken.

VERZOEK

Wil iedereen die in Berkelland Patrijzen tegenkomt, de plaats, datum en aantal doorgeven aan Robert Boevink (VAN) of info@vogelwerkgroepberkelland.nl

Ook de meldingen op www.waarneming.nl komen bij ons terecht. Mijn dank voor de medewerking.

Cees van Beinum

Jeugactiviteiten

Het afgelopen jaar werden er een aantal speciale jeugd vogelwandelingen georganiseerd die begeleid werden door ervaren vogelaars. Er werd aandacht besteed aan het herkennen van vogels door middel van zien en horen. Binnenkort zijn er weer twee jeugdexcursies: watervogels kijken en Bosuilen luisteren. Exacte gegevens hierover vind je op onze site en Facebookpagina.

29
november
Watervogels
kijken

Vogels spotten in het Needse Achterveld

De eerste vogelwandeling vond op 9 mei plaats in het Needse Achterveld. De opkomst was niet groot maar de kinderen waren enthousiast. Ook waren er ouders meegekomen. Erg veel vogels werden er niet gespot maar het was wel bijzonder dat de Fluits die dag zich drie keer liet zien! Tijdens de wandeling werd er ook met de moderne techniek van app's gewerkt en konden dingen direct digitaal nagekeken worden.

Jeugd vogelwandeling Haarlo

Op 7 juni was er een zeer geslaagde jeugd vogelwandeling in Haarlo. Ook deze activiteit werd net als in Neede, begeleid door twee ervaren vogelaars, Marina Pruyssers en Henk Leever. Onderweg werden veel vogels waargenomen. Ook kon een sperwernest en jonge Koolmezen en bonte Vliegenvangers in de nestkast bewonderd worden. Hoogtepunt was het eindpunt van de excursie. Daar was een steenuilkast waar drie jongen in zaten die gewogen, gemeten en geringd moesten worden. Anton Meenink, de zeer ervaren

Info over
activiteiten
zie de site en
Facebook

uilenkenner en coördinator van de uilenwerkgroep in Neede, vertelde de jeugd enthousiast over het nut van het ringen van jonge Steenuilen.

Trektellen

Op zondag 11 oktober 2015 was er weer een excursie voor de jeugd. Deze keer waren we op de vaste telpost van de vogelwerkgroep aan de Have-landweg. De telling was al in volle gang toen ook de vier jeugdige deelnemers arriveerden: Mike, Roan, Sam en Tijmen. De zon scheen en het was fris. Er was helaas weinig trek. Gelukkig zagen we nog wel groepen Spreeuwen, Kolganzen, Holenduiven en Grauwe Ganzen. Het leukste was om met een kop-telefoon te luisteren naar overvliegende zangvogels en met hulp van Ad konden we ook nog diverse soorten beluisteren: Koolmees, Pimpelmees, Vink, Groenling, Putter en Kneu.

22 of 23
januari
Bosuilen
luisteren

Ook werd er langs de beek gewandeld om wellicht een IJsvogel te spotten, maar die liet zich niet zien. Wel nog een paar Buizerds, Gaaien, Kuifeend en Dodaars.

Marjon Hoen

Foto's Marjon Hoen en Henk Leever

Vogellijstjes, een mannending?

Het hebben van lijstjes intrigeert me. De eerste keer dat ik meeding met een vogelexcursie werden alle vogels die we zagen geteld. Bijvoorbeeld de roodborst. Ik was daar zeer verbaasd over want voor de roodborst kwam ik niet, die zat thuis ook op de voederplank. Het was blijkbaar belangrijk dat je noteerde wat je die dag allemaal zag. Ik vond het maar een beetje vreemd.

Toch begon ook ik het op een gegeven moment leuk te vinden om bij te houden welke vogels ik allemaal zag rondom het huis en tijdens de wandelingen. Ik ging de waarnemingen noteren in een schrift. Een jaar later vermeldde ik mijn waarnemingen op waarneming.nl, want dat was handig en zo kon ik de gegevens niet kwijtraken.

Veel soorten lijstjes

Ik bleef me verbazen over de andere vogelaars die niet alleen een levenslijst hadden, maar ook een jaarlijst of zelfs een tuinlijstje. Als hoogtepunt (of dieptepunt??) begreep ik dat sommigen zelfs een campinglijst hadden. Iets wat op dat moment nog ver van mij afstond. Later kreeg ik door dat er ook nog landenlijstjes, gebiedslijstjes, maand- en weeklijstjes waren. Misschien zijn er nog wel meer lijstjes maar die ken ik niet. De oudere leden bij ons verdenk ik van een arsenaal aan aantekenboekjes met alle waarnemingen die ze ooit hebben gedaan. Deze zijn niet zichtbaar voor het grote publiek, maar u weet vast wel of uw man zich daarmee heeft bezig gehouden en uw halve boekenplank waarschijnlijk vol staat met zijn aantekenboekjes.

Je kunt op Waarneming.nl kijken wie in welk gebied het meeste vogels scoort. Een aantal van "onze" vogelaarsleden hebben een wedstrijdje wie de meeste soorten in Berkelland scoort. 184 is het record. Maar waarom zijn er die lijstjes en waarom doen vooral de mannen het? Ik heb dit nog even gecheckt op de algemene scorelijst van waarneming.nl. Op die lijst

Kuifmees

Foto: Marina Pruyers

staan de mensen genoteerd die de meeste vogelsoorten hebben gezien. Volgens mij staat er bij de eerste honderd vogelaars maar één vrouw. Blijkbaar dus toch een echt mannending.

Maar waarom?

Ik denk waarschijnlijk een soort scoringsdrang. Iedere keer dat je een nieuwe soort ziet of als je in een bepaald gebied de meeste soorten hebt gezien, voelt dat als een overwinning. Het kijken naar vogels geeft een bepaald doel, maar ook een verplichting. Dat laatste is minder mooi, want dat betekent dat je nog dingen moet. Die ene soort nog scoren die je nog niet hebt, die dag, die week, tijdens die vakantie, op die bewuste camping of in dat jaar. Wanneer je alles al heel lang geregistreerd hebt kun je ook trends zien. Komt een bepaalde vogel nu meer of minder voor. Komen ze eerder of later naar Nederland? Maar ik geloof niet dat de meesten vanwege deze laatste reden lijstjes bijhouden. Voor echte inventarisaties neem je volgens mij deel aan de inventarisatie projecten van o.a. SOVON, waar ze meerdere gegevens met elkaar kunnen vergelijken. Inmiddels heb ook ik lijstjes. Een levenslijst, een jaarlijst, gebiedslijstjes en vakantielijstjes. Een vakantie zonder dat we vogels kunnen scoren is al stukken minder leuk, eigenlijk niet meer voor te stellen. Vogel-lijstjes zijn blijkbaar toch ook een beetje een vrouwen- ding.

Marina Pruyers

Zomertaling

Foto: Ad Postma

Presentatie roofvogels in Nederland

Uitnodiging voor leden, donateurs en belangstellenden

Op dinsdag 8 december zal Henk Sierdsema een presentatie houden over roofvogels in Nederland. Deze avond begint om 20.00 uur bij De Melktap, Nettelhorsterweg 21 in Borculo. De presentatie is rond 22.00 uur afgelopen.

In Nederland komen 16 soorten roofvogels wijdverspreid voor. Enkele daarvan zoals de Buizerd en de Torenvalk zullen bij iedereen die geregeld buiten komt wel bekend zijn. Maar daar vallen ook minder bekende, en minder algemene, soorten onder zoals de Rode en de Zwarte Wouw, de Slechtvalk en het Smelleken. Henk Sierdsema, werkzaam bij SOVON Vogelonderzoek Nederland, zal op deze avond alle soorten de revue laten passeren. Hij zal vooral ingaan op de kenmerken van de soorten en hun leefgebied. Hoe groot zijn ze, is er verschil tussen mannetjes en vrouwtjes en hoe kan ik een roofvogel buiten in het veld herkennen? Aan het eind van deze avond weet u niet alleen welke roofvogels langs de kant van de weg op een paal zitten of wel eens stil in de lucht hangen, maar ook wat er nog meer op het gebied van roofvogels te zien en beleven valt.

Nut en noodzaak van ringen

Lezing van Frank Majoor (SOVON): 1 februari 2016

Deze avond begint om 19.30 uur bij De Melktap, Nettelhorsterweg 21 in Borculo.

We ringen al heel lang vogels. Waarom doen we dat? Is het nog nodig, want we weten toch alles al? Zo maar wat vragen, die tijdens deze avond voorbij zullen komen. Ook vragen die niet alleen in onze vogelwerkgroep leven en we hebben Frank Majoor van SOVON bereid gevonden om ons de ins en outs te presenteren van ringen voor vogelonderzoek. Voor vragen en discussie is natuurlijk ook ruimte.

Twee ringwaarnemingen

IJsvoegel

Foto: Jos Korenromp

Dode IJsvoegel aan de Frankweg in Beltrum

Op 1 mei 2015 vond Theo Klein Gebbink van de Frankweg 10 een dode IJsvoegel. De vogel had zich tegen het glas dood gevlogen. Omdat de vogel geringd was (YA 19679), heb ik de ringgegevens doorgegeven. Na een tijdje kwam bericht van het vogeltrekstation dat deze vogel als nestjong 342 dagen geleden was geringd in Polen, 664 km van de vindplaats vandaan. Richting van de ringplaats bedroeg 264 graden.

Jos Korenromp

Ooievaar

Foto: Marina Pruyers

Ooievaar met ring

Deze Ooievaar met ring heb ik op 24 mei 2015 gezien in de omgeving van St. Isidorushoeve. Het nummer van de ring heb ik afgelezen en via Anton Meenink gemeld bij het Duitse vogelringstation. Het bleek dat de vogel op 13 maart 2013 geringd was als nestjong in Münster.

Marina Pruyers

Excursieprogramma 2016

Voor alle excursies geldt:

- Geef je minstens 2 weken voor de excursie op, tenzij anders is vermeld.
- Opgaven altijd naar Gerrie Slütter, e-mail: blauwepauw@hotmail.com
- Wijzigingen en nadere bijzonderheden worden op de website en per mail kenbaar gemaakt.
- Deelnemers aan excursies, waarvoor opgave vereist is, ontvangen altijd nader bericht.
- Geef bij excursies buiten Berkelland altijd op of je eventueel wilt rijden.

• Zondag 17 april 2016 Needse Achterveld:

Verzamelen om 06:30 uur bij de parkeerplaats aan de Visschemorsdijk. Dit is de jaarlijkse publieksexkursie, ook voor jeugdleden, die ook in de pers zal worden aangekondigd. Opgave vooraf is niet noodzakelijk maar wel handig, zodat er voor voldoende begeleiders kan worden gezorgd. Voor deze excursie kunnen niet leden zich opgeven via info@vogelwerkgroepberkelland.nl of bellen naar nader bekend gemaakt nummer.

• Zaterdag 21 mei 2016: 24 (17-) uurstelling. Centraal vertrekpunt om 05:00 uur is de parkeerplaats van HCR Prinsen in Haarlo. Je kunt ook een gedeelte van de dag meedoen. De coördinatie van deze dag berust bij Rob Papendorp. Geef bij de aanmelding van deze dag aan of je wel of niet aan het ontbijt deelneemt. LET OP: Dit een excursie op de fiets! Jeugdleden zijn ook welkom.

• Zaterdag 28 mei en zondag 29 mei 2016: Nieuwe natuurgebieden bij Jan Hanskamp, Muggebeet in de kop van Overijssel. Hij kan zorgen voor een paar slaapplekken in huis, maar kan eventueel op de camping achter zijn huis ook een paar tenten plaatsen. Voor de catering wordt uiteraard gezorgd.

• Woensdag 21 september t/m zondag 25 september 2016. In deze periode wordt de meerdaagse excursie gehouden. Dit keer naar?????. Informatie en opgave bij Rob Papendorp: r.papendorp@kickmail.nl.

• Eind december 2016. Najaarsexcursie, hierover vindt nog overleg plaats.

Ledenavonden 2015 / 2016 *aanvang avonden 19.30 uur (data onder voorbehoud)*

Maandag 30 november 2015

Locatie: De Huve, Eibergen / Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Kort verslag van de landelijke uilendag op 10 oktober in Meppel
Slaaplaattellingen (Aalscholver, Kauw/Roeken, Grote Zilverreiger),
Klapekstertelling 18 t/m 21 december 2015 en 19 t/m 22 februari 2016
Bos-/Steenuiltelling: Komen er nog extra Bos- en Steenuiltellingen?

Kort verslag Landelijke SOVON-dag op zaterdag 28 november in Ede

PTT-telling: (van 15 dec. en 1 jan.) Wie doet er PTT tellingen en welke / waar?

Waterwildtellingen op een rij (o.a. Midwintertelling januari 2016)

Winterexcursie: Wanneer en waar naar toe?

Ledenavond op 5 oktober

Maandag 8 februari 2016

Locatie: Tapperij Ruurlo / Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Voortgang Bos- en Steenuilen telling (indien uitgevoerd)

Voortgang van inzaaien stukjes grond, onder andere t.b.v. de Patrijzen

Resultaten watervogeltellingen tot nu toe

Welke BMP-tellingen worden er dit jaar gedaan?

Wie telt waar de Reiger kolonies (nesten tellen)

Vogelzang van vroege broedvogels.

Maandag 21 maart 2016

Locatie: Naturhus Neede, Koeweidendijk / Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

Voortgang van Steenuil- en BMP telling

Voortgang van inzaaien stukjes grond, onder andere t.b.v. de Patrijzen

Vogelzang van terugkerende broedvogels

Maandag 9 mei 2016

Locatie: Nahuis Beltrum, Meenweg 4

Onderwerpen:

Bijzondere waarnemingen

24-uurstelling in mei (op de fiets)

Voortgang BMP tellingen

Vogelzang van de late zomergasten

Maandag 3 oktober 2016

Locatie: Melktap Borculo

Maandag 28 november 2016

Locatie De Huve, Eibergen

Onderwerpen: zie 't Zwaalfje voorjaar 2016